

POLLAC bildiğin BALIK

POLLAC sözünün asıl söz-kök-bil kaynağı tam olarak bilinmemekle birlikte, bu söz Kanada Atlantik bölgesinde eskiden beri kullanıldığı bilinen ve Kuzey Amerika yerli halklarının ve muhtemelen de Passamaquoddy yerlilerinin geçmiş dilinde kullanıldığı sözlerdendir.

POLLOCK (pol-lock |**pälək**|) sözü morinaya benzer bir tür (cod-fish familyasından Kuzey Atlantik'te ticari değeri olan bir tür) balığa verilen addır. 'Passamaquoddy' adının nereden geldiğini (bu adın etimolojisi açısından) araştırdığınızda, neredeyse bütün kaynaklarda **pollac** adı ile bir bağlantının olabileceğine işaret edildiği görülmektedir.

{Passamaquoddy: Native American tribe of southeast Maine, from Micmac (Algonquian), literally "place where pollack are plentiful," or else, if it originally is a tribal name and not a place-name, "those of the place of many pollack." ¹ }

Farklı kaynaklar Passamaquoddy halkının adına 'pollack' denen balık cinsini avlama şeklinden de bahsederek bu balığın bu halkın geçmişinde bir önemli geçim-unsuru veya yaşamsal derecede önemli olduğundan bahseden kaynaklar vardır. Bu kaynakların tamamı bu halkın adını açıklarken 'pollac' adına farklı şekillerde referans vermektedirler.

Orta İngilizcede pollac sözünün nereden geldiği gösterilemiyor. Konu hakkında yazılı dil bilimi eserlerinde veya makalelerde sözün asıl kökeni genellikle 'bilinmeyen' olarak geçiyor.

Bu balığa Norveç-Pollac'ı diyenler de var. Pollac adı, Norveç'te, İngiltere'de, Amerika'da, Kanada'da ve daha doğrusu en bol olarak Kuzey Atlantik bölgesinde görülen (yani kuzey yarımkürede Avrupa ve Kanada arasında kalan Pasifik bölgesinde) bir Balık cinsine geçmişte verilmiş bir ad olarak bilinmekte ve bu adın da Passamaquoddy yerlileri ile dil ve/veya kültür bağlantısından bahsedilmektedir. Yani Batılı dil bilimi kaynaklarına göre bu isim bu bölgedeki bir balık cinsine verilmiş addır ancak genel olarak bu 'pollac' sözünün balık demek olduğundan nedense hiçbir kaynak bahsetmez.

Ancak aynı isimde bir de Pasifik okyanusunda bir başka cins balığa verilen adı görüyoruz. Alaska-pollock veya walleye pollock (*Gadus chalcogrammus*) adı verilmiş balık cinsine de geçmişte tam olarak bilinmeyen bir dönemde aynı ad verilmiş görünüyor. Yani farklı okyanusların kıyısında olan farklı bölgelerde her ikisine de neredeyse tamamı ile aynı ses değeri ile 'pollack' denmesine karşın bunlar farklı cins balıklar olarak geçmektedir.

Pasifik bölgesinde görülen balık 'Gadidae' grubu denen bir balık fakat Atlantik'te aynı adı taşıyan balık 'Pollachius' denilen cins. 'Pollachius' cins adının aynı zamanda 'Pollac' adı ile kökteş sözler olarak adlandırıldığını hemen görüyorsunuz.

¹ [Kaynak: Online Etymology Dictionary,
<https://www.etymonline.com/word/Passamaquoddy#etymonline_v_7282>]

Özetlersek birbirine göre dünyanın ters taraflarında yerleşen Pasifik ve Atlantik de belli cins balıklara verilen isimler bunlar ancak balıkların cinsi farklı.

Kanada ve Amerika’da yerli halkların her birisinin farklı diller konuştukları okullarda yaygın olarak öğretilmektedir. Kuzey Amerika yerli halklarının dilleri akraba diller olarak veya aynı dilin farklı lehçeleri veya ağızları olarak hiç bir zaman yaygın şekilde ifade edilmemiştir ancak bunun tam tersine yaygın olan ve eğitim sisteminde paylaşılan bilgi bunların farklı dil sahibi halklar olduklarıdır.

Bilim adamları da büyük ölçüde Amerika kıtası yerlilerinin farklı diller konuştuğunu söylerler. Onlara göre, ‘beyaz adam bu kıtaya geldiğinde hem Atlantik hem Pasifikte farklı balık cinslerine aynı adı vermiş olabilir’ diyecekler çıkabilir. Bunu ifade etmeyecek uzmanlar ise komşu halklar arasında dil alışverişi olabilir diyebilirler. Bu arada ‘pollac’ sözü komşudan komşuya dil alışverişi ile geçmiştir diyenlerin modern zamanda bile Kanada’nın bir ucundan diğerine yaklaşık 6 saat kadar jet ile uçarak gidilebildiğini dikkate alması faydalı olabilir diye düşünürsünüz. Ancak gerçekten de bir halkın dilindeki sözler binlerce yıl içerisinde bütün dünyaya yayılmış olabilir özellikle de bu halkın büyük nüfusu göçebe ise.

Bu pollac sözünün kökeni yerli halklara değil de beyaz adama ait olduğunu iddia edenler olursa onların da dikkatini çekmek istediğimiz bazı kaynaklar elbette vardır. (Zaten “Kuzey Amerika Kızılderililerinin kıtanın iki farklı uzak ucunda aynı ses değeri ile ve bir balık cinsi adlandırmak için kullandığı bu sözün kökünü beyaz adamın dilinde gösterin” dersiniz, ‘kökeni belli değil veya bilinmiyor’ diye pek çok farklı kaynaktan Batılılar kendileri yazmaktalar.)

Google amcaya sorunca, Pollachius: (özetle) **İskoç** lehçesinde "podlock, paddle = bumpfish" yanıtını veriyor. İlaveten bir de aynı anlama gelen ‘Pollachius-Pollachius’ sözü var. Sanki Latince bir canlı türü adı gibi ancak Latince de bu sözün bir kökü yok.

Yani beyaz ‘ari’ ırktan denilen Hint-Avrupalı insanın geçmiş atalarının bu sözü kullandığı veya yarattığı ile ilgili herhangi bir kökensel kayıt veya kanıt yokken, bir anlamda dolaylı olarak da bu sözün İskoç lehçelerinden birine bağlanmış olması söz konusudur. Bu bana göre bir çelişki çünkü bu sözün kaynağı ya bir Amerikan yerli halkı dili (öyle ki Amerikan yerli halkları da aynı Türkçe benzeri eklemeli bir dil konuşurlar) veya onların geçmiş dil kökleri ile bağlantılı ya da (Hint-Avrupalı oldukları yaygın olarak düşünülen) İskoç halkının dil köklerinden geliyor olmalı. Yani ikisinden birisi doğrudur veya her ikisi de doğru ise İskoç halkının atalarının Ari denilen Hint-Avrupalılar olmaması ya da bu sözü başka bir kültürden alıntılamış olması gerekir. Geçmiş İskoçlar bu sözü alıntılardı ise kimden alıntılardı ve sözün kökeni hangi dili konuşan geçmiş kültüre aittir?

Bu sözün Amerika yerli halklarından olan Passamaquoddy halkı tarafından geçmişte kullandığını kanıtladığımızı varsayalım. Bu halk Atlantik tarafında yerleşik ve bu durumda Batılılar her zamanki gibi komşu halkların dillerinde bu tip söz alışverişi olur ve bu yerli

halkların ortak dili konuştuğunu göstermez diyeceklerdir. Elbette tek bir kelimeden yola çıkarak Amerika yerlilerinin geçmişte ortak dili konuşan insanların soyundan geldiğini söyleyemeyiz. Peki, Amerika yerli halklarının dilinde bu söz doğmuş ise, bu durumda bu sözün köklerini dolaylı olarak İskoç dili veya kültürü ile bağlantılı görenler acaba tarihte hangi dönem biri Avrupa'da diğeri Kanada'da yerleşen bu haklar arasında dil alışverişleri olduğunu açıklamaktadırlar?

Ancak aynı Amerikan yerlileri gibi eklemeli bir dil konuşan ve geçmişte belki en eski veya geniş göçer grupları olan Ön-Türk halklarının konuştuğu diller ile kökteş Türkçemizde Amerikan yerlilerinin dili ile pek çok ortak kökten geldiğini ileri sürebileceğimiz sözler görülmektedir. Dil bilimcileri sebebini tam olarak bilmediğim ancak kendi adıma bazı tahminler yapabileceğim sebepler ile Amerika kıtası yerli halklarının dilleri ve Türkçe bağlantısını bugünlerde yazmayı pek tercih etmese de, birbirine coğrafya olarak komşu olmayan bu halkların dilinde pek çok ortak kökten söz vardır. Bahsettiğim bu durum Amerika yerli halklarının dillerinde en azından (benim tespit ettiğim) bin sözden fazla kelimede var. Bunları yeri geldikçe tek tek yazmak durumundayız ki dil bilimi alanında bir kenara not düşmüş olalım. *(Ayrıca bu konuda kitaplar yazmak için uzun yıllardır yaptığım araştırmaya dayanan çalışma notlarımı elbette bir araya getireceğim ve yayınlayacağım diye planlamış durumdayım.)*

Bu 'Pollac' (balık) sözü sadece Kanada'nın birbirine zıt iki ucunda değil dünyanın farklı coğrafyalarında da görülmektedir. Amerika kıtasından başka, dünya genelinde pek çok farklı bölgede bu adı görüyoruz. Avrupalı, Asyalı ve Amerikan-yerli halklarının son birkaç yüz yıl hariç geçmişte birbiri ile iletişim içinde olması ya da komşu olması veya dil alışverişi yaşanacak derecede sık gidiş-gelişleri de söz konusu değil muhtemelen. Sırf bu sebeple geçmişte farklı komşu halkların arasında bu söz özelinde bir dilsel alışveriş vardı demekten daha mantıklı çıkarımlar yapmamız gerekmektedir. Mesela Hint-Avrupa ana-dil kökenli olduğu söylenen dil grubundan bir dil ile konuşan halkların bu sözleri eklemeli bir dil konuşan geçmiş göçebe gruplardan almış olması olasılığı daha yüksektir. Çünkü Asyalı göçebelerin binlerce yıl boyunca ve her yönde yaptıkları göçler ile bu sözün taşınmış olması söz konusudur ve aynı şekilde dünyanın çok farklı bölgelerine taşınan tek söz de bu değildir.

Amerika Birleşik Devletleri'nin batısında bulunan Kanada'dan Meksika'ya kadar (ABD'nin güneyine doğru boydan-boya) ilerleyen 95 numaralı Kuzey-Güney istikametinde Nevada ve Idaho bölgesinden geçen karayolu üzerinde Idaho eski yerleşim bölgesi (bugün hayalet kasaba olarak da anılan bölge) yakınında bu POLLOC adına rastlıyoruz. Pollock Idaho coğrafik alanında yerleşen ve Amerika Birleşik Devletleri'nde tüzel kişiliği olmayan bir topluluk adı olarak geçiyor. Pollock posta kodu 83547 olan bir postaneye de sahip. Buranın kendi

belediyesi yok. Bir çeşit küçük köy niteliğinde bir yer. Burası "Idao County" denilen eyalete bağlı ve eyaletin bile 2010 nüfus sayımlarına göre nüfus 16.267 kişi².

Idao adı da yerliler tarafından verilmiş bir isim. Bugün ilçe merkezi Grangeville adındaki bölgede görünüyor ancak geçmişte Washington (1868-75) ve Idaho Dağı (1875–1902) adı verilmiş bölgeye bağlıymış.

I-DAO (AY-DAO / kulağınıza 'I-dağı' (AY-DAĞI) gibi işitildi ise de bu konuyu sakın orada burada ortalıkta fazla konuşmayın. Akademilerde öğretim ile meşgul olan dil bilimciler duysa ve binden çok söz için benzer yönümlü eşleşen adların olduğunu bilse hemen bu isim veya bu sözler Türkçe değil anagram yapmayın diyebilirler. Bunlara göre ABD'nin kırsalındaki bir bölgede görülen bir coğrafi bölge adının Asya ve Avrupa arasında yerleşen Türkçe ile ne ilgisi olabilir? Komşu halklar arasında dil alışverişi normal bir durum olarak kabul edilir ve Türkiye nerede ABD kırsalı nerede?

Beyaz adamın medeni Ari-atları bu bölgedeki geçmiş yerli halkları soy kırım ile yok etmiş olmasa belki burası hayalet kasaba olmazdı ve yerli halkın aksakallarına bugün sorardık bu 'Idao' ve 'pollack' adları nereden geliyor diye? Belki yaşıyor olsalardı bu halkların yaşlıları dedelerinden onlara aktarılan bilgi ile bizi aydınlatır ve bu coğrafi bölgede bulunan dağlardan birisinin de adı IDAO-dağına atalarının hangi anlamda bu adı verdiğini anlatırlardı. Bugün Amerika kıtası eski coğrafi adlandırmalarının anlamsal kökenleri çoğunlukla bilinmemektedir. Bildiği sanılanlar ise çoğunlukla beyaz adamın geçmiş uydurmaları veya yakıştırmalarıdır. Avrupalı ari ırktan medeni olduğunu söyleyen beyaz adamın dedeleri, altın ve başka ticari zenginlikler bulmak için bu toprakları işgal ederken bu tip dilsel ve kültürel bilgileri koruma ihtiyacı elbette hiç duymuyordu. Bunlar bu halkların topraklarına el koymak ve onları köleleştirmek ve-de köle yapamadıklarının da soyunu kazımak hırsı ile yüzlerce yıl çalıştılar ve elbette bu kadar meşgulken dil malzemesini doğru şekilde toplamalarını bekleyemezdik. Ancak dedeleri bu işleri gören bu ari medeni insanların bugünkü torunları akademilerde pek doğru bilgiler edinmiş edası ile göstermelik cılız çalışmalar yapmış ve bazı sözlükler veya kitap ya da makaleler yazmışlar neyse-ki.

Bunlar ellerinden geleni yapmışlar ve elbette atalarının soyunu neredeyse tamamen kazıdıkları halklardan onların kültürü ve dili ile ilgili herhangi bir malzemeyi o dönemde toplayıp korumadıkları için beyaz ari adamın bugünkü torunlarını asla suçlamıyoruz. Ancak ikiyüzlü de olmamak gerekir. Bugün halen yok olmak üzere olan yerli grupların dillerini koruyabilmek için yeterince çaba gösterdikleri söylenemez. Bunlar bugün aradan yüz yıllar geçtikten sonra bu halkların dilindeki sözleri toplarken, asimile olmuş ve dede-baba/ata eğitiminden yüzlerce yıl yoksun büyümüş geçmişle bağı kopuk bugünkü Amerikan yerlileri ile konuşarak bunların dili veya kültürü hakkında çıkarımlar yapıyorlar. Çünkü bugün geçmiş öldürülenleri diriltip konuşturamayacağımız için başka bir çare de yoktur. Dolayısı ile

² [Kaynak: "State & County QuickFacts". United States Census Bureau. Archived from the original on June 29, 2011. Retrieved June 30, 2014. <<https://web.archive.org/web/20110629024455/http://quickfacts.census.gov/qfd/states/16/16049.html>>]

bugünkü nesil ile geçmiş arasında bilgi aktarımı zaten çok önceden beyaz adamın ari ırktan dedeleri sayesinde koptuğundan bugün bize bu dillerdeki sözlerin kökeni hakkında tam ve doğru bilgi vermeleri elbette neredeyse mümkün değil. Fakat sanki kitaplara sözlüklere yazdıkları büyük oranda doğruymuş gibi yapmakta veya böyle kabul etmekte bir sakınca hiç de görmemiş gibiler. Bu da bir çeşit ikiyüzlülüktür.

Hâlbuki, hangi yerli halkın dili ile ilgili bir sözlük yazsalar, o sözlüğün ilk sayfasına şu notu mutlaka düşmeleri daha dürüstçe olacaktır; *'Bizim ari atalarımız bu halkın gençlerine bilgi aktaracak yaşlı nesli yüzlerce yıl önce öldürdüğü için ve onların çocuklarını da asimile etmek amacı ile kültürünü uzunca süre yok saydığımız için bu çocukların da çocuklarını ailelerinden zorla alıp güya özel yatılı okullarda okutup ve üstelik de bir kısmına uzunca süreler tecavüz edip en temel hukuki haklarını ve insan olma haklarını ellerinden aldığımız için bu okuyacağınız eser de yazdığımız bilgilerin doğruluğu hakkında net bir şey söylememiz mümkün değil çünkü burada yazdığımız bilgiler asimile ettiğimiz ve geçmişi ile bütün bilgi aktarımı bağları da kopmuş sonraki nesil veya bugünkü yerli insanlardan alınmıştır'* şeklinde bir uyarı yazmaları daha dürüstçe olacaktır.

Tabi konu Türk dili olunca Amerika kıtası boyunca gelmiş geçmiş coğrafi bölge isimleri ve yerli dillerinde pek çok (binlerce) isim veya söz incelendiğinde Türkçe ile ses değeri açısından ve anlam olarak yakınlık kurduğu görülür. Bu da bilim adamlarına göre tesadüf olabilir veya komşu halklar arasında bu tip alışveriş görülebilir diye düşünülür. Bizim Türk dilimizin ise ABD kırsalı ile ne tip dil alışverişi veya komşuluğumuz olacak ki? Olsa olsa tesadüftür denilir. Yani çok sayıda ve üstelik çoğu bileşik kelime olan tesadüflerin bir araya gelmesinin matematiksel düzlemde ihtimaller hesabını bile ortaya koyamazlar. Zaten bu konuya hiç girilmez çünkü dil bilimi adamı olacakları mantık veya matematik imtihanından geçirerek de üniversitelere almıyorlar.

Resmi tarihine bakarsan bugün küçük-salmon adındaki akarsu kenarında yerleşen ortasından 'pollack' sokağı geçen hayalet kasaba olduğu da söylenen "Idaho Dağı kasabası", 1862 yılı civarında altın madenciliği bölgelerine hizmet veren bir karakol olarak kurulmuş. Ancak beyaz adamın neden kurduğu kasabaya veya yaşadığı coğrafi bölgeye bu isimleri verdiği tam olarak bilinmiyor. Beyaz adam POLLOC/POLLAC ve/veya POLLACK adını özel isim, soy isim, bina veya şirket adı olarak da bol bol kullanmakta.

Hadi Avrupa, ABD, Kanada, Norveç, İtalya, İngiltere'yi dikkate almayalım. Çünkü Amerika ve Avrupa kıtasının aynı adı taşıyan balık cinsi hem Atlantik hem de Pasifik kıyılarında anılmış olabilir. Bunlar dil geçmişlerinde bu kelimenin kökü görülmediği halde Amerikanın iç kesimlerinde ve dünyanın başka yerlerinde bu POLLOC/POLLOCK ve/veya POLLAC adını muhtelif yerlerde neden isim olarak kullanmışlar? Acaba 1862 yılından önce bölgede öldürdükleri son yaşlı Kızılderili onu kesen beyaz-derili ırkçıya 'bu dağın adı Idao bu akarsu yanındaki eşek yolunun adı da POLLOC demiş ola bilir mi?

Amerika kıtasında Pollock adı başka yerlerde de kullanılmış. Mesela Güney Dakota bölgesinde Missouri ırmağı kenarında bir kasabanın adı olarak görünüyor. Nedense bu adın geçtiği yerler hep su kenarı yerler. Buralarda deniz veya okyanus olmasa bile hep bir göl, çay veya akarsu var. Bugün bu adı insanlar Amerika kıtası ve Avrupa’da muhtelif yerlerde kullanıyorlar. Filipinler’de Polloc adası var. Coğrafi adlardan başka bina veya şirket ya da şahıs soy-adı olarak da muhtelif yerlerde de bu isim geçiyor. Bengal, Güney-Kore, Hong Kong, Bangkok, Malezya ve daha pek çok yerde POLLOC, POLLOCK isimleri geçmekte parklara, binalara, kurumlara ve başka muhtelif yerlere bu isim verilmiş durumda.

Bu arada Batılı kaynaklarda POLLOC sözü bazı balık cinslerine ve coğrafi isimlere ad olarak gösterilirken POLLOCK adı ise İskoç-Gaelic kökenli bir soyadı ve yine Glasgow yakınlarında bir yerleşim yerinin adı olarak geçiyor. Fakat daha önce de belirttiğim gibi sözün kökenini bilen de yok. Bu sözün kökeni hakkında yazılanlar bütün resmin içinde iğne ucu kadar bir kenarına ait gibidir. Bir google taraması ile bulacağınız en eski ama kaynağı belirsiz etimolojik açıklama Pollock sözünün İskoç diline ‘**havuz**’ (İngilizce ye ‘**POOL**’ olarak geçmiş söz ile aynı anlamdaki) bir sözden geçtiğidir.

Batılı on-line etimoloji sözlüklerinden hiç birisi kelimenin POLLOC yazılışı hakkında detaylı veya tutarlı bir köke işaret eden bir yorum yapmamış ancak POLLOCK yazılışı için (bir isim olarak açıklayarak); {Pollock (n) **sea fish**, c. 1600, pollock, alteration of Scottish podlok, of **unknown origin**, perhaps from **poll** (n.) "head." Possibly the alteration is by influence of Pollack "Polish person³."} açıklamasında bulunmuş.

Özetle Batılı dil bilimi de bu adı bir balık (hatta bazılarına göre iki farklı balık cinsine verilen ad ve kökeni bilinmiyor diye açıklamakta. Ben kökenini biliyorum. Bu bildiğin **BALIK** sözümüzdür. B/P değişimi ile PALIK/POLOK vb seslendirilerek alıntılanmış olabilir. Üstelik Türk dilinin farklı ağız ve lehçelerinde de P ve B ses değişimi oldukça sık görülen bir durumdur ve bizim bazı Türk dili konuşan gruplarımız balığa baluk veya paluk’da derler.

Amerika yerli halklarının bazılarının bu sözü POLLOC (POLOK veya PALAK seslendirerek) kullandığı da oldukça açık. Türkiye nerede Amerika’nın kırsalı nerede? Ancak görüldüğü gibi BALIK sözümüz ve POLOK ve PALAK seslendirilen POLOC yazılan kökeni belli değil denilen sözün anlam ve ses değeri aynı. İki söz arasında köken olarak bir bağlantı var mı diye araştırırsanız anlam ve ses değeri benzerliği aramak tam da dil biliminin kabul ettiği en esas metotlardan birisidir. Ancak Türk dilini görmezden gelecekseniz yine dil bilimcilerin anagram tanımına uymadığı halde bunlar anagram diye bir çamuru da bu makalemize ata bilirsiniz.

Kanada/Amerika yerli halklarından birisinin adı olan ve İskoç-adamlar ile de bağlantısı şüpheli olan veya Batılılar tarafından adlarının ‘pollac’ sözü ile bağlantılı olduğu yine onların etimoloji sözlüklerinde gösterilen “Passamaquoddy” adına gelirse;

³ [Kaynak: Online Etymology Dictionary <<https://www.etymonline.com/search?q=pollock>>]

Bugün Passamaquoddy halkının bir kısmı Amerika Birleşik Devletleri ve bir kısmı da New Brunswick, Kanada'da yaşamakta. Bu halk yaklaşık 1000 nesildir aynı coğrafyada yaşadığını söyleyen bir halk. Kanada'daki Passamaquoddy halkının örgütlü bir hükümeti bile var, ancak resmi olarak kıtanın ilk halkı olduğuna dair bir statüsü bile yok. Irkçı beyaz adam atalarını kesmiş, toprağını bölmüş ve kıtada geçmişte var olduklarını dahi resmi olarak tanımamış. Bu kafa 300 senedir yerli halkların güya dilini ve kültürünü araştırıyor. Dil malzemesi ve kültür malzemesini laf olsun diye topladığını anladığımız Amerika ve Kanada devletini kuran beyaz adam işgal ettiği toprakların ilk sahibi olan bu halkların dilini neredeyse hiç ciddi ve karşılaştırmalı olarak araştırmamıştır denilebilir. Beyaz, ari ve medeni olduğu söylenen adam kendi üniversitelerinde birkaç cılız çalışma dışında bu halkların dillerini ve kültürlerini tarihte hiçbir dönemde derinlemesine araştırmamış ve/veya bunların diline kendi diline verdiği kadar önem vermemiştir. Beyaz Avrupalı onları bölmek için farklı grupların ortak geçmişi dilleri olmadığını ileri sürmüş ve tarih boyu öldüremediğini asimile etmeye çalışmıştır.

"Passamaquoddy" adı olarak (ve peskotomuhkati, Peskotomuhkat şeklinde)seslendirilen sözün tam anlamı ise Batılılara göre "pollock-mızrakçı" veya "pollock'un (balığın) bol olduğu yer" anlamına geliyor. Batılılar bu halkın kültüründe polloc balığının özel bir yeri vardır ve bu halk olta veya ağlar kullanarak balıkçılık yapmaz ancak balık avlamak için mızrak kullanırlardı diyorlar ve "Passamaquoddy" adının da bütün bunlarla bağlantılı olduğunu düşünüyorlar.

Bu halk aynı zamanda Malecite–Passamaquoddy (Maliseet – Passamaquoddy) olarak da biliniyor. Bunların dili konuşabilen bugün çok çok az sayıda insan kaldığı için nesli tükenmek üzere olan dillerdendir. Bu dil diğer Amerikan yerli halklarının dili gibi eklemeli bir dildir. Dil iki ana lehçeden oluşur bunlar Malekit ve Passamaquoddy lehçeleridir.⁴

Bunlar birbirinden özellikle aksanda sadece azca farklıdır. Aynı kaynaktan okuduğumuza göre bugün hem Kanada'da hem de ABD'de, her iki lehçeden konuşan toplam sadece 600 kadar kişi vardır ve bunların çoğu da yaşlı yetişkinlerdir. Gençlerin çoğu ise öz dillerini konuşamıyorlar. Yani yakın yıllarda bu yaşlılar öldüğünde bu dil de tamamen ölmüş olacak. Bir Amerikan yerlisi toplumuysanız ve sayınız/nüfusunuz da özellikle az ise binlerce yıldır yaşadığınız torakların sahibi olarak tanınmanız da kendine medeni diyen Kanada veya Amerika'da pek mümkün değildir. Bunların hukuk sistemleri bu halka haklarını verecek kadar mükemmel şekilde hiçbir zaman da çalışmamıştır denilebilir. Ama sana gelip senin toprağında yaşayan azınlıklara haklarını teslim etmen gerektiğini utanmadan söylerler. Sadece bize değil sömürmek veya bölmek istedikleri bütün topluluklara aynı şeyi yapıyorlar. Bu halkların dili ile Türk dili arasında hiçbir zaman bir bağlantı olduğunu resmi olarak kabul edeceklerini de zaten düşünmüyorum. Bunu yapmaları çok güçtür çünkü Türk dilli konuşan halkların topraklarını da daha küçük memleketlere bölmek ve buraları da tamamen

⁴ [Kaynak: Malecite-Passamaquoddy language, Wikipedia, <https://en.wikipedia.org/wiki/Malecite-Passamaquoddy_language>]

sömürmek niyetleri olduğu için bunun kültürel altyapısını da bu planlarına uygun olarak oluşturuyorlar.

Maliseet (/ 'mælə si:t / veya Malecite seslendirilen) söz aynı zamanda Wəlastəkwewiyik olarak da bilinir.

Wəlastəkw "Güzel Nehir" anlamına gelir. İngiliz sömürgeciler daha sonra ona Saint John Nehri adını verdiler. Wəlastəkw-ewiyik ise "Güzel Nehrin İnsanları" anlamına gelir. Burada bu halkın dilinde İngiliz sömürgecinin W sesi ile gösterdiği sesin karşılığı bizim Türk dilimizde U/[uv]/[yuv]/[yüv] sesleri vermektedir. Yani bu Wəlastəkw sözünü '**Uvolas-təkuv**' veya '**Uvolas-təkyüv**' olarak seslendirmek mümkündür.

Bugünkü Türkçemize göre referans verecek olursak burada o seslisi [ə/ö] sesi, '**eh**' hecesi [æ/öh] sesi verir ve ikili-ünlü harflerden '**aw**' yazılan [au], ey yazılan [eɪ/ayu/ayi], '**ew**' yazılan [eu/au]/[euv/auv] veya [eüv], '**iw**' yazılan [iu/aıu], '**ay**' ise [aɪ/ay/ai] okunur.

Sesli harfler arasında a/e ve u/[yu]/[yü] dönüşümü de olmalıdır. Çünkü bu dilin de Türk diline benzer kendi sesli uyumu vardır.

Bu dilin ağızlarında m/b, p/b, d/t, g/k, z/s, s/sh/ş(?), c/j/ç ve q/k (kiuv/kiu) ses değişimleri görülmesi oldukça muhtemeldir. Benzer ses değişimi durumu farklı yerli gruplarının dilinde de sıklıkla görülür. İşte bu sebeple günümüz Türkçesi açısından bu Wəlastəkw sözünü '**Uvolas-töküv**' veya '**Uvolash/Uvolash-tökyüv**' olarak seslendirmek mümkündür.

Bu bileşik kelimede ilk sözü '**ULAŞ-**' ikinci sözü '**toku**', '**töküv**' veya '**tokuv**' ya da '**təkuv**' (teki/təku/toki (**dökü**) veya **dökül/dökülmek**) sözlerimiz ile ses değeri olarak oldukça yakın görmekteyiz. **ULAŞ** sözü Eski-Türkçe '**ula-**' "birbirine-eklemek, bitiştirmek, kavuşmak, buluşmak/buşturmak" anlamlarına gelen fiilinden Eski Türkçe +İŞ- eki alarak türetilmiş olan söz ile yakınlığı çok açıkça görülmektedir.

İkinci söz eğer '**dökülmek**' fiilinden olan sözümüz ise bu durumda bu yerli halkının dilinde bu söz isim olarak akarsu veya nehir-e ad olmuş olabilir. Yani '**ULAŞARAK-DÖKÜLEN**' (ulaş-dök/dökül) veya '**kavuşarak akan**' anlamında olmalıdır. Burada kastedilen nehrin çok sayıda kolu olduğu anlamında olabileceği gibi açık ve büyük/geniş bir suya (okyanusa göle veya deniz gibi) kavuşarak/ulaşarak dökülen anlamında da kullanılmış olabilir.

Yok, eğer bu ikinci bileşen söz dilimizdeki '**tek-**' sözü ile aynı kökten ise ve yakın anlamda evrilmiş ise bu durumda '**tek-olan**', '**nadir olan**' ve/veya '**benzersiz-olan**' kök anlamından değişime uğrayarak bu söz yerli halkın dilinde '**güzel**' anlamına evrilmiş de olabilir. Bu durumda bileşik sözün anlamı '**güzel –veya- güzele kavuşan**' veya '**benzersiz-birleşen**' gibi bir anlamda da kullanılmış olabilir.

Türk dilinde '**tokal**' sözü '**erişkin**', '**görmüş-geçirmiş**', '**olgun**' ve '**tekol**' sözü de '**nadir**', '**tek olan**' (tek+kol (?)) anlamında kullanılmaktadır. Buradaki '**teki**' sözünü de aynı Ön-Türkçe

ortak kökten gelen söz olarak görüyor ve 'nadiri'/'az-bulunur-olanı' veya 'güzeli' anlamında kullanılmış olabilir diye düşünüyoruz.

Sonuç olarak 'wəlastəkw' yazılan 'Uvolas-təkuv' veya 'Uvolas-təkyüv' olarak seslendirilen söz 'nadir-nehir', 'güzel-nehir', 'benzersiz-nehir' ve/veya 'ulaşan/kavuşan-nehir' anlamında kullanılmış olabilir.

Malesse'jik sözünün ise "yavaş konuşan kişi", "tembel ya da kırık konuşuyor olan kimse" gibi anlamlara geldiği Batılılar tarafından söylenmiş veya düşünülmüştür. Burada M/B ve S/Z ses değişimini dikkate almamız gerekir çünkü farklı ağızlarda bu değişim sıklıkla görülmektedir. Bu kelimenin ilk iki bileşen sözü 'bala-azza' sözüdür. Bu söz bileşince ortadaki çift '-aa-' seslisinden birisi dilde düşmüş ve sözün 'balazza' seslendirilmesi söz konusu olmuş ola bilir. Bu sözün bileşenleri bugünkü Türkçemiz ile 'BALA-AĞZI' sözleridir. 'Bala' sözü 'küçük-çocuk' veya sadece 'küçük' anlamında olmalıdır. 'Azza' sözü ise 'azı/ağzı' sözüdür. Bu Malesse / balazza sözü 'küçük-çocuk-ağzı' veya 'küçük-ağız' anlamına gelmiş olmalıdır.

Böylece 'jik' yazılan sözün de bir küçültme eki olup olmadığını veya kişi anlamına gelip gelmediğini söylemek için bu dilden toplanmış daha çok söz malzemesi lazımdır. Ancak Türk dilindeki '-cik'/'-ciği'/'-cuk' / '-cak' /'-cıği' gibi bir küçültme/şirinleştirme eki ile ses-değeri ve fonksiyon yakınlığı içerisinde görülmektedir. **Malesse'jik** sözünü bütün olarak 'küçük-çocuk-ağızcığı' veya 'küçük-ağızcık' günümüz Türkçesine çevirebiliyoruz. Baştaki **M/B** değişimi muhtemelen **BALA** sözünün Rus diline de **[Mala]** (küçük anlamında) alıntılanmış sözümüz olabilir. Bu olsun veya olmasın 'bala' sözünün 'küçük' anlamında kullanımı Türk dillerinde halen de mevcuttur.

Burada sondaki 'jik yazan ve jak/cak okunabilecek son hece ise söz söylemek veya ses çıkarmak ya da konuşmak anlamına geliyor da olabilir. Türk dilinin pek çok ağızlarında 'cak-cak / cek-cak' sözü geveze, çok konuşan anlamındadır ancak Türk dilinde pek çok kelimenin ikili tekrarı Ön-Türk dillerinde anlamı çoğul yapar veya anlatılanın çok daha fazla veya yoğun şekilde yaşandığını anlatabilirdi. Bu yüzden bu söz ağızdan bir çocuğun konuşmasının taklidini yapan yansıma sestten dolayı konuşma anlamında çok eski zamanlardan beri kullanılmış olmalıdır. Yani '-cak' sesinin konuşma, söyleme, anlatma veya konuşan anlamına gelmiş olması da muhtemeldir. Zaten bu çıkarımım hatalı olsa ve '-cak/-jik' sesi bir ek olarak küçültme/şirinleştirme (**shrinkage**) fonksiyonu görse bile (*anne, annecik gibi*) bu sözün bütününün Türk dili ile yakınlığını ortadan kaldırmaz ancak anlamı azca değiştirir. *Daha önce de yazdığım gibi, bu yerli halkın dilini geniş şekilde incelememizi sağlayacak dil malzemesi ne yazık ki yoktur. Elde olan malzeme, medeni denilen Avrupalı beyaz adamın aldığı kadardır ve bu adamların yerlilerin dilini de yok etmek için ellerinden geleni (ama örtülü bir şekilde) yapmış olduklarını düşünüyorum.*

"Passamaquoddy" (**peskotomuhkati**, **Peskotomuhkat**) seslendirilen sözün tam anlamı Batılılara göre "**pollock-mızrakçı**" veya '**polloc-balığı-mızrakçısı**' anlamına gelmekte.

Bu sözü 'pazzam-aku-oddy/otly' veya 'pazk-otom-uhk-ati' ya da 'pazk-otom-uhk-at' sözü ise 'ucu-sivriltilmiş (demir veya ağaç) oku attı' veya 'ucu sivriltilmiş-ok-atan' anlamındadır ve bir kabilenin ismi olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.

'Pas-/Paz-' sözü bugün de dilimizde farklı ağızlarda **piz/bız/biz** şeklinde farklı anlamları ile yaşamaktadır. 'Biz' sözü Eski-Türkçede "**birinci çoğul şahıs zamiri**" sözcüğünden evrilmiştir ancak Sümer Öncesi Ön-Türk dilinde daha erken dönemde (kelimelerin ilk olarak anlam kazandığı ilk kök sözlerin kullanıldığı erken dönemden beri) bu sesin doğadan taklit yansıma ses olduğunu düşünüyorum. Sesin taklit edildiği canlı 'arı' olmalıdır. Arıların toplu yaşamı bir arada olmaları ve iğnelerinin sivriligi ve iğnelerini batırmaları ve arıların gözlemlenmesi ile onlara ait edilen pek çok davranış şekli bu sözün ilk kullanıldığı erken dönemlerden beri kelimenin anlam içeriğinde vardır. Dil bilimcilerimiz Eski-Türkçe "**birinci çoğul şahıs zamiri**" sözü olan 'biz' ile Orta-Türkçe "**iğ/iğne, çuvaldız**" sözcüğünden olan 'biz' (Eski-Türkçe yazılı örneği olmayan *bi "**keskin, sivri**" ile eş kökenli gördükleri) sözü ortak kökten geliyor diye kabul etmezler. Bu sözlerin geçmiş köklerini veya nasıl doğmuş olduğunu da maalesef (bana göre) gereksiz detaylara odaklandıkları için algılamazlar. Arılar birlikte yaşayan kalabalık gruplardan oluşur ve bu yüzden bunların çıkardığı sese erken dönemlerde 'kalabalık-olmak', 'birden çok olma' gibi anlamlar da yüklenmiş olmalıdır. Sözcükler doğduğu ilk anda anlamlarını nasıl alırlar bu konuda bir çıkarımım var ve bunu da yazdım. Üstelik dil bilimi bu konularda net bir fikre sahip değildir ve tam bir kafa karışıklığı yaşamaktadır. (Konuyu benzeri örnekler üzerinden ve detayları ile ayrıca yazdım.) Dil bilimi insanları bu sözün kökeni için ['biz' sözü "**birinci çoğul şahıs zamiri**" sözcüğünden evrilmiştir] diyerek sözün kökünü açıklıyorlar. Ancak bu tip açıklamalar saçmadır diye düşünüyorum. Açıklama doğru da neden "**birinci çoğul şahıs zamiri**" için 'tuz' ya da 'koz' veya 'ben+oz-lar' gibi veya başka bir ses-değerine bu anlamı eşlememişler de bu 'biz' sözüne eşlemişler? Bu konuda bir fikriniz yok mu? Hâlbuki PIE denilen hayali kök dile Batılılar neredeyse bütün sözlerini hayali bir ses-değeri oluşturup bir de altına bir masal yazıp paylaşıyorlar. Bizim mantıklı gerekçelere dayanan olasılıkları sözlüklerde en azından bir olasılık olarak not etmemiz lazım. Köken olarak gösterdiğiniz açıklamalar, neden o 'x' ses değerindeki sözcüğün seçildiğini çoğunlukla açıklamıyor. En azından bir fikriniz olmalı diye düşünüyorum.

Aslında doğayı taklit ederek oluşturulmuş yansıma sözlerin sayısı bugün tahmin edilenden çok daha fazladır. Dil bilimciler çoğunlukla bugün tabiattan yansıma olarak çok erken zamanlardan beri doğduğu ve var olduğu düşünülen her bir söze yüklenen en erken anlamların da (bugünkü anlamlarına kıyasla) sayıca daha çok olduğunu düşünmezler. İlk insanlar ilkeldi diye düşündükleri için genelde düz mantık yürüterek ilken insan ilk kelimelere az sayıda ve güdük anlamlar veriyorlardı ve dertlerini anlatmakta zorlanıyorlardı diye düşünüyorlar herhalde.

(Not: 'Biz' sözünün yansıma ses olarak arıların taklidi şeklinde doğduğunu düşünen ve her iki farklı-yönümlü veya çoklu anlamı olan 'biz' sözünün de ortak kökten olduğunu söylemiş olan dil bilimciler daha önce olduysa (öyle ki ben kendimi dil bilimi adamı olarak

adlandırmıyorum) onlara bu sözlerimi ait etmem. Çünkü ben bilmesem de bunları benden önce bu şekilde yazmış olan bir dil bilimci olabilir. Ancak ben daha önce karşılaşmadım. Ancak umarım bu şekilde düşünmüş olan tek kişi ben değilimdir.)

Türk dilinin farklı ağızlarında bugün bile ‘piz’ sözü ‘ucu sivriltilmiş demir veya ucu sivriltilmiş sopa’ anlamında kullanılır. Bu sözü geçmişte, 'ok veya mızrak ucunu sivriltilme' anlamında kullanmış olan da olmalıdır. Yani bu incelediğimiz ve fikirlerimizi yazdığımız "Passamaquoddy" (-|peskotomuhkati|, |Peskotomuhkat|-) seslendirilen sözün içinde bir balık adı yoktur. Kelime ‘**ucu-sivriltilmiş-sopa/mızrak-atan**’ anlamında bu topluluğa isim olmuştur.

Orta Türkçe bir yazılı kaynak olarak adlandırılan İbni-Mühenna, Lugatı adlı eserde (1310 yılından önce) bu söz ‘çuvaldız’ anlamında ve Orhun Yazıtları, 735'de ise ‘birinci çoğul şahıs zamiri’ olarak geçmektedir. Ancak dediğim gibi bugün yaygın olarak bunlar farklı kökten kelimeler olarak düşünülmektedir. *Muhtemelen böyle olmadığını düşünen bir tek ben varım.*

Üstelik dil bilimcilerin Ana-Altay’ca-dönemi, İlk-Türkçe dönemi, Ön-Türkçe veya Orta-Türkçe ya da Eski-Türkçe dönemi gibi adlandırdıkları dönemlere yapısal olarak itirazım olmamakla birlikte dönemsel olarak yazılı ve sözlü dilimizin başlangıcı daha geri çekmemiz gerekmektedir. Bu tip adlandırmalara yüklenen tarihler eski dönemler için tekrar gözden geçirilmeli ve dil ve yazı başlangıcı daha eski zamanlara ötelenmelidir. Türk dilinin arkaik denilen dönemlerde de ondan önce de yazılı örnekleri olmadığını söylemek gerçek dışıdır.

PIE denilen diller için yazılmış makalelere bakarak Türk dilinin geçmişi için benzer şeyler veya onlarınkine yakın nitelikte zaman-aralıkları ileri sürülemez. Adamların dilinin kökleri bizimki kadar eski değil. Biz tek-tek sözcüklerimizin kökleri hakkında yazarken Sümer veya Etrüsk dilinde veya onlar gibi eski uygarlıkların dillerinde sözcüklerimizi bulduğumuzda oraya referans vermeliyiz. Ondan daha eski dönemler için de fikir ileri sürmeliyiz. Bizim anlatan-tanımgalarımızın (tamgalarımızın) anlamlarını ve nasıl seslendirildiklerini biliyoruz ve bunlar en azından 12-bin ila 40-bin yıldır bütün dünyaya dağılmış şekilde halen kayaların üzerinde kazınmış şekilleri ile varlıklarını sürdürüyorlar. Bunları görmezden gelmek ilkyazı işaretleri olan tanımgaların nasıl ve kim tarafından bulunduğunu bilmemekten kaynaklıdır. Batılı dil bilimi bunları yazı olarak kabul etmez. Çünkü ari dedikleri üstün atalarının yazıyı bizimkilerden binlerce yıl sonra öğrendiğini kabul etmeleri gerekir. Bu sebeple bizim için en eski dil ve yazı örnekleri Batının ‘arkaik’ dönem diye tanımladığı *(öyle ki bu arkaik sözünün de kökü Türk diline bağlıdır ve arka- sözünden türemiştir)* dönemden veya bizim dil bilimcilerin Ana-Altay’ca ya da İlk-Türk Dili dönemi dediği dönemlerden daha eskidir. Biz ÖN-TÜRK dilini en azından Sümer Öncesi Ön Türk Dili ve Sümer Sonrası Ön Türk dili diye adlandırmalıyız. Sümer Öncesi denilince bu dönemin başlatılabileceği zaman dilimi bugünden en az 12000 yıl öncesi olabilir. Bu sebeple 12 bin ve daha arka dönem için de uzlaşabileceğimiz bir (yazılı ve sözlü kültürü olan bir ortak) kök dil halkı varsayımı yapmamız gerekir. Batılılar nasıl sözlerini PIE denilen hayali dile bağlıyorlarsa biz gerçekte var olmuş olan ve yazı veya tanım yapan işaretleri olan 12 bin yıl öncesi için de Ata-Kök-Dil veya Arka-Kök-Dil (AKD) tanımlaması

yapmalıyız. PIE denilen son dönem dillerinin tamamının en eski söz varlıklarının büyük bölümü Ön-Türk dillerine bağlıdır. Onlar Türkçe öğrenmeden kendi dillerinin köklerini de anlamayacaklardır.

Mesela 'ER' tanımımız, 'OK' tanımımız, 'UÇ' tanımımız, 'TANRI' tanımımız gibi daha pek çok tanımımız vardır ve bunlar kayaların üzerinde okunur şekildedir ve söz-kök-bil sözlüklerinde bu sözlere ve benzerlerine referans olarak bu dönemleri rahatlıkla göstere biliriz. Bunu yaptığımızda bu durum yine de PIE benzeri hayali bir çıkarım özdeşi olmayacaktır çünkü bunların yazılı örnekleri vardır.

Passamaquoddy, halkının eski başkentinin adı **Qonasqamkuk**'dur. Bu sözün **QON-** kök sözü bugün dilimizdeki '**konaklamak**' anlamındaki sözün '**KON-**' söz kökü ile aynıdır.

Bugünkü St. Andrews, New Brunswick bölgesinde eskiden bu halkın 'ata-başkenti' vardı. Yerli halklar bu alanın onların atalarının kutsal mezarlarının olduğu alanın adı olduğunu da söylemişlerdir. **Passamaquoddy** halkı **Qonasqamkuk** yerleşkesinin hem ata başkentleri olduğunu hem de onların eski ve önem verilen mezarlık alanı olduğunu Kanada hükümetine karşı ileri sürdükleri hak taleplerinde dile getirmekteler. Yani **Qonasqamkuk hem bir bölge hem de mezar adı**⁵ ancak yerli dilinde sözün kökünü bilen de yok. Çünkü bunu bilen nesil "medeni beyaz adamın" yazıyı keşfetmiş olan değil ancak çıkar için muhtemelen soykırımı keşfetmiş olabilecek ari denilen yönetimleri tarafından birkaç yüz yıl önce yok edildi.

Qonasqamkuk sözü hakkında başka hiçbir şey bilinmemektedir.

Ancak bu söze de Türkçe açısından daha detaylı bakabiliriz. **Qonas-qam-kuk** sözü kökü olan **Qonas/Konaş** sözü bizim '**kamaş**', '**konus**' ve '**güneş/küneş**' sözlerimize ve '**qam**' sözü de bizim '**kam**' sözümüze, '**kem**' sözümüze ve '**gam**' (**keder**) sözümüze oldukça yakın ses değeri olan sözler. Ben '**kem**' ve '**gam**' sözünün '**kam**' sözünden türemiş olabileceğini düşünmekteyim. Ya da bunların hepsi ortak bir kök-sözden türemiş olmalıdır. Bazı dil bilimcilere göre '**kem**' sözünün kökü Farsça ve '**gam**' sözü ise Arapça. Ancak bunların her ikisi de muhtemelen '**KAM**' sözümüzün anlam değiştirerek veya anlam kayması geçirerek bu dillere geçmişte alıntılanmış olmalıdır. Burada '**KAM**' sözünün tanımını yapmayacağım bilmeyen sözlüklerden bakabilir. Ancak sözlüklerde bu sözün anlam karşılıklarının eksik ifade edildiğini de eklemeliyim.

Eski-Türkçe'de '**kam**' sözü gibi '**kem**' sözü de kullanılmıştır. Bu söz '**hastalık**', '**ters-giden iş**' veya sadece '**terslik**' gibi anlamlara geliyordu. Bu sözün Farsça'da da bulunan '**kam**' sözü ile bağlantılı olduğunu düşünenler de vardır. Ancak Farsçada bu sözcük '**eksik**'/'**eksiklik**', '**aşağı**' gibi anlama geliyor. Eski-Türkçe '**kama-**' sözü ise '**kamaşmak**', ('**eriyip/azalıp/kısılp-küçülmek**', '**körelmek**') anlamındaki fiilden Eski-Türkçe +**ış-** eki alarak türetilmiştir. Bu

⁵ [Qonasqamkuk sözü anlamı için kaynak: <https://en.wikipedia.org/wiki/St._Andrews,_New_Brunswick>]

anlamı ile sözün Ön-Türk dilindeki kökünden anlam kayması ile Farsçaya geçmiş olması ihtimali daha güçlüdür.

Ayrıca sözün **Qonasqam-** seslendirilen bölümü bizim '**konuskan-**' sözümüze ses-değeri olarak çok yakın. Ancak '**Qonaş**' sözünün '**güneş**' sözü olduğunu düşünsek bu durumda '**Qonaskam**' sözü '**güneşli**' veya '**güneş-kam**' anlamına da geliyor olabilir.

Buraya kadar örnekler verdiğim KAM- ve QAM- ile başlayan sözlerin tamamının geçmiş ortak kökten ayrılma veya evrilme olduğunu düşünmekteyim. Bu konu hakkında ve bunun nasıl olabildiğini başka ve benzer örnekleri üzerinden yazacağım. Biz geçmişte kamların cenaze törenlerinde bulunduğunu biliyoruz ve sözün '**keder**'/'**kederlenme**' anlamı bununla bağlantılı olabilir. Bu olasılıklar bir yana ben sözün **Qonas-Kam-Kuk** sözünün ortadaki bileşenin '**-kam-**' sözünden ve Ön-Türk dilinden geldiğini (daha büyük olasılık olarak) düşünüyorum. Bu sözün bir kök-dalı Sümer/Kenger dilinde de var. Sümerce '**ka-mu-ğal**' sözü '**din-adamı**', '**efsunlu**' ve '**büyücü**' anlamlarında kullanılmış. Sümer dilinde '**ka-du**' sözü anlamlarından bazıları '**ağız açmak**', '**konusmak**' anlamında. **KA-** sözünün bir kök anlamı ise '**ağız**'. Yani bu söz bugün 'konusmak' fiilinden '**KO-**' kök sesinden söz ile de kökteş olmalı.

Qonas-qam-kuk sözünün son hecesi olan **-kuk-** sözü ise **kuyu (kuyuk)**, (çukur anlamında) olmalı. Eski-Türkçe **koğ-** "**koymak, indirmek**" fiili ile yine Eski-Türkçe **kuğ-** "**dökmek**" fiili olarak dilimizde yazılı örneği görülen '**kuyu**' sözünün kökteşi olan bu söz '**kuyuya-dolmak/konmak**' veya sadece '**kuyu**' anlamında da kullanılmış olmalıdır.

Moğolcada bulunan '**kuduğ**' sözü de aynı anlamda aynı kökten sözdür. Bu sözün kökü ise '**ku-**' kök sözü olarak eklemeli bir dil olan Sümer/Kenger dilinde görülür. '**Ku-**' sözünün Sümer dilinde bazı anlamları; **atmak, delik, çukur, oyuk, hücre, koymak, yatırmak, yerleştirmek, teslim-etmek, yükseltmek, yumurtlamak, boşaltmak, toplanmak, uyumak, geceleme, kalmak, içeri girmek, götürmek, taşımak, içeri koymak, kazmak, karar vermek, koparmak, balık gibi anlamlara gelmekte**⁶. Ön-Türk ve Eski-Türk dillerinde '**ku-**' ve '**kuk-**' sözünün anlamlarına bakınca '**Qonas-qam-kuk**' kelimesinde geçen '**kuk-**' sözünün (çukur anlamından dolayı) '**mezar**' anlamında da kullanılmış olabileceğini söylemek mümkündür.

Dolayısı ile bu sözünü '**Güneş-(küneş)-Kam-Çukuru**' veya '**Güneş-kam-kuyusu**' olarak veya '**konusan-kam-mezarı**' olarak çevirmek mümkün. Bu da yerli halkın atalarının neden mezar alanı için bu adı vermiş olduğunu açıklıyor, ancak maalesef torunları bu sözün kökünü ve anlamını bilmiyorlar veya eksik biliyorlar.

Bu şekilde çok sayıda bileşik kelimelerin kelime bileşenlerinin ayrı ayrı ses ve anlam yakınlığı kurması ve ortaya çıkan bileşik kelimelerin de Türk dilinin sözleri ile ses ve anlam yakınlığı içinde bulunması durumuna tesadüf diyecek dil bilimciler olabilir. Amerika yerli halklarının dillerinden binden fazla bu tip kelimeleri Türk diline benzer şekilde bağladığımı

⁶ [Sümer dilindeki sözlerin anlamlarından bazılarını alıntılıdığım kaynak: TDK yayınları, Büyük Sümerce Sözlük, Nafiz Aydın, 2013]

söylemeliyim. Ancak çalışmalar devam ettikçe bu sayının da artacağına kesin gözü ile bakıyorum. Birbiri ile komşu olmayan ve tam tersine birbirine kıyasla dünyanın tam ters taraflarında yaşayan bu farklı halkların dilinde nasıl oluyor da bu kadar tesadüfler, eşleşmeler olduğunu soralım. Eğer aranızda bu yazdıklarımı anagram diyen varsa, dil biliminin aynı metotları kullandığını ve bu durumun anagram tanımına da uymadığını söylemeliyim. Üstelik bunlar anagram ise aynısını İngilizce Fransızca, İspanyolca veya Almanca ile yapsınlar zahmet olmazsa biz de görelim.

Anagram çamuru atılır ama yapışmaz çünkü buraya uymaz. Üstelik Kolomp Amerika'ya ayak bastığından beri bu halklar İngiliz İspanyol ve Fransızlar ile istemeseler de birlikte yaşadılar ve son yaklaşık 500 sene bu dillerin yerli halkların dilleri ile alışverişi de var. Bu durumda anagram diyenlerin mesela Yerli halkların eski-dilindeki coğrafi adlandırmalar ile daha çok kelime eşlemesi yapmasını bekliyorum. Bunu PIE köklü denilen diller ile yapmaya zorlasanız bile bu diller ile adını çektiğim diller arasında Türkçe ile olduğuna kıyasla çok çok daha az sayıda eşleşen söz bulmak belki mümkün olur. Ancak muhtemelen buldukları sözler de büyük kısmı ile veya tamamen İngilizce, İspanyolca, Almanca ve Fransızcaya bizim Ön-Türk atalarımızın dilinden geçen sözlerden kaynaklı olacaktır.

Yani yer-gök Türkçe ve dünyanın her yerinde Türkçenin izleri diğer dillere de kaynak olacak şekilde çok sayıda söz varlığı kazandırmış ve insanlığın konuşmaya başladığı zamanlardan beri bir ana-ata kök dil olarak da tüm dünyada izlerini köklerini salmıştır.

Son Söz: POLLAC sözü bildiğin BALIK sözümüzdür ve burada adı geçen Amerika yerli adlandırmaların tamamı Türkçe ile bağlantılıdır. Türkçeyi iyi bilmeyen Batılı dil bilimcileri ile içimizdeki Batılı dil bilimcileri PIE adı ile kısaltılmış 'hayali ortak kök dil' teorisine bağlılıkla ve PIE denilenin gerçekte var olduğuna kanıt göstermeden –miş gibi veya –mış gibi yapmaya devam etsinler. Türk dilini doğru şekilde incelemelerse ne İngilizce ne Almanca ne de başka bir PIE dil grubundan denen dilin kelime köklerini anlamaz ve her anlamadığını da PIE denilen hayali dile bağlamaya devam eder ve bu yaptığınıza da bilim demeyi sürdürürsünüz. Üstelik bu sebeple bizim çalışmalara çamur atan olursa bunu da anlarım çünkü özellikle 300 senedir uydura uydura ürettiğiniz PIE dili ve kökleri hakkındaki neredeyse bütün çalışmalarınız çöp niteliğindedir.

Ahmet Ardiç

17 Şubat-2020

YASAL UYARILAR: Bizim bu yazımızın başlığını ve yazar adını (Ahmet Ardiç) referans göstererek alıntı yapılması veya paylaşımında bulunulmasında bir sakınca yoktur.

*İletişim: "Ata Team Alberta Canada"
turkicresearch@gmail.com*